

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAȚIA:
BRAŞOV, PIAȚA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inscrise: un şir peţit 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Timpul suprem.

Ca cetăţeni de a doua mână, cum suntem consideraţi din partea puterii de stat, condamnaţi ca să ne păstrăm individualitatea numai prin propriile noastre puteri — astăzi mai mult ca totdeauna se pretinde dela noi o muncă cu mult mai intensivă, o frământare uriaşă ca să putem eşi cu sufletul curat din braţele de fier ale Puterii, care numai prietenă nu ni-e este.

Şi cum astăzi lupta cea mai înverşunată se dă pe câmpul economiei raţionale, ar însemna ca noi să primim moartea cu braţele încrucişate, dacă nu ne-am angaja şi noi cu toată tăria, de care dispunem, la această luptă.

Un glas lăuntric, glasul puternic al conservării de sine ne îndeamnă ca nu învincibil categoric ca să mergem înainte. Înainte, căci suntem în ora a unsprezecea! Să ne unim forţele, să ne colectivizăm munca şi împreună să lucrăm întru mântuirea, întru întărirea şi prosperarea noastră. Tot capitalul de energie, care ni-a mai rămas în suflet să-l jertfim pe altarul muncii colective pentru ca acest rezultat să ne aducă cu o zi mai curând: biruinţa naţională şi emanciparea noastră din cătuşele puterii de stat.

Semnul, prin care toate neamurile, libere şi oprimate, se înalţă şi prosperează sunt însoţirile economice, sunt cooperatiunile, care se prezintă ca tot atâtea expresiuni concrete ale unirii, ale tăriei, ale progresului şi culturii.

Suntem aşa de mult convinşi de acest adevăr, încât nu ne putem opri de a nu ne exprima adâncă noastră bucurie, când vedem, că şi în jurul Braşovului s-a pornit din partea fraţilor noştri o vie mişcare pentru înşghebarea unei mari însoţiri economice.

Săcelele, cari până eri tânjeau într-o adevărată letargie, acest admirabil picior de rai, care odini-

oară răsuna de vorba românească, această puternică cetate a românismului, care astăzi zace robită de aceia, cari odinioară erau slugile mocanilor — se ridică din robia sufletească, în care a adus-o împrejurările şi ca chemată de un glas adânc, sfânt: glasul vieţii — această mândră celate începe să prindă viaţă. Preoţi şi credincioşi, păstori şi turmă toţi sunt încălziţi de un singur gând, gândul puternic, care cuprinde pe orice om în mijlocul primejdiei: Salvarea! Ei caută un razim, caută un sprijin, se străduiesc ca energia înăbuşită până acum să şi-o ralieze cu energia altor închinători ai muncii şi împreună să se angajeze la opera mare, menită să-i ridice din trista şi primejdioasă situaţie, în care se află.

Planul e făcut. Şi acest plan ne umple sufletul de nădejdi. Aici în Braşov, în centrul comitatului se va pune temelie unei cooperative centrale, care va fi încredinţată mai multor bărbaţi, cunoscători ai mişcării noastre de cooperatie. Iar această centrală va întemeia deocamdată două filii: una în Săcele şi alta în Stupini. În Săcele deocamdată se va pune pond pe un singur ram de economie:

1) *acapararea, câştigarea materiei brute, a lăunii în deosebi, pentru care vor fi angajate toate puterile destoinice, bogăţi şi săraci deopotrivă.* 2) *prefacerea acestei materii brute, a lăunii în articole industriale, în stofă şi dimie, la care iarăşi vor fi angajate toate forţele Săcelilor şi în deosebi vor fi chemate la această muncă femeile, aceste muncitoare inteligente, cari au dovedit în totdeauna o rară pricepere, pentru industria de casă şi* 3) *valorizarea acelor articole de casă, vânzarea stofei şi a dimiei, pentru ceace iarăşi vor fi angajate puteri din Săcele.*

În Stupini — conform împrejurărilor — se va pune pond pe alt ram de economie, aici se va exploata în deosebi ramul agricol-

turei şi al economiei de viaţă, pentru care scop cooperativa se va îngriji şi de asigurarea vitelor..

Acesta este planul în mare. Centrala din Braşov va fi organul de control, aici se vor pune la cale toate afacerile de importanţă, aici se va strânge rodul, produsul membrilor cooperativei, aici va fi valorizat, aici şi de aici se va întemeia deuseul pentru plasarea tuturor roadelor acelor, cari se vor pune în slujba cooperativei.

Secelenii îşi vor duce lăna şi articolele lor de casă, stofa şi dimia la filiala din Săcele, iar organele acestei filii le vor transporta la centrala din Braşov, care la rândul său se va îngriji de valorizarea acelor. Tot aşa şi Stupinile.

Planul e mare, e frumos şi ne surâde ademenitor. S'au pus deja în curgere listele de subscripţie pentru a fi realizat. Cooperativa centrală îşi va estinde apoi activitatea peste întreg comitatul Braşovului. Ea va fi grănarul, spre care vor alerga toţi cei setoşi şi flămânzi şi de unde toţi se vor reîntoarce mulţamiţi. Ea nu va fi un aşezământ de concurenţă pentru băncile noastre, ci dimpotrivă se va pune sub oblăduirea lor, va cere ajutorul lor, iar acestea se vor îngriji, ca această cooperativă să nu rămână instrăinată, să nu fie tractată în mod master, ci protectori drepti să-i fie. Şi nu ne îndoim, că prisosul de darnicie al mecenatului Stroescu va fi şi pentru cooperativa noastră, a-venim nădejdea, că cei chemaţi se vor îngriji ca la temelie acestei însoţiri să pună o peatră din prisosul acelei darnicii.

Timpul e suprem. Planul e făcut. Acţiunea pentru traducerea lui în faptă s-a început. Se cere numai muncă, muncă conştientă, muncă îndârjită, muncă frăţească, devotament constant, conştienţiozitate desăvârşită, nădejde statornică. În chipul acesta vom învinge. Greutăţile vor fi mari şi multe, dar să nu ne temem. Muncitorii harnici vor

şti să searcă şi din peatră apă vie, care toarnă viaţă în trup şi suflet şi care înviază pe cei morţi.

Un scop suprem, o ţintă ideală ne chiamă; veniţi voi toţi, cari vă iubiţi neamul şi legea, veniţi voi toţi, cari sunteţi creştini adevăraţi, cari vă închinaţi jertfei lui Crist, să ne facem datoria şi trup să facem această ţintă, acest ideal suprem.

Orice poftă de câştig, orice gânduri de închinare la materie să le lăsaţi la o parte şi din vârtejul muncii şi însufleţirii voastre comune să se desprindă un singur gând, o singură intenţie mare şi nestrămutată: iubirea pentru cei mulţi şi dorul de a-i ferici pe aceştia.

Abnegaţiunea şi jertfirea de sine pentru cei mulţi e virtutea cea mai înaltă.

La situaţie. Lukács şi-a constituit definitiv cabinetul. Cum am amintit eri, nou ministru la finanţe este secretarul de stat Teleszky. S-a mai numit încă un ministru nou, ministrul croat Iosipovic Géza, cunoscut în calitatea aceasta de timp liberalilor.

Eri Lukács a tratat cu Kossuth şi cu Iusth, dar rezultatul tratativelor nu se ştie. Cu Kossuth a tratat Lukács timp lung, cu Iusth mai scurt. După ce s-a despărţat Lukács dela Iusth, s-au întrunit la el Batthyány şi Holló, discutând asupra propoziţiilor primului ministru.

În partidul muncii şansele cabinetului Lukács sunt apreciate foarte favorabil. Lukács a făcut vizită la câţiva corifei de-al partidului muncii: are lipsă de câţiva secretari de stat şi flapani noi

Agitaţii anti-maghiare. Din pricina volintăţilor din Croaţia se continuă agitaţia în ţările slavice contra Maghiarilor. Zilele aceste reuniunea slavică aranjează un meeting de protestare în Sofla, capitala Bulgariei, în care se va protesta contra suspendării constituţiei în Croaţia. În Bulgaria se agită şi pentru boicotarea mărfurilor ungureşti. Ziarul „Balkanska

Tribuna" face propagandă, ca expoziţia maghiară de mărfuri deschisă în Belgrad şi care era să fie dusă continuativ şi în Sofla, să nu se admittă în Bulgaria.

Bine mergem!

Serbările jubilarale ale societăţii „Petru Maior“.

— Dela trimisul nostru special. —

Budapesta, Duminecă seara.

În jurul şedinţei festive.

Ar fi fost de mirat, ca să nu se ivească în decursul serbărilor societăţii «Petru Maior» şi o notă discordantă, la care dealtfel ne puteam aştepta în urma atitudinii ostile şi denunţante în ziarul şoviniste maghiare. Cele întâmplare sunt dealtfel un secret public, care a răsuflat şi prin zărele maghiare. Prin urmare nu comit nici un act de indiscreţie, dacă vă comunic unele amănunte în jurul ştergerii din program a şedinţei festive, care avea să aibă loc azi după serviciul divin.

Societatea «Petru Maior», precum ştim, este o societate recunoscută de guvernul ţării, având statutele ei aprobate. Cu toate că activitatea membrilor societăţii s'a manifestat în cadrele societăţii în mod normal, respectându-se cu mare scrupulozitate literele statutei, societatea «Petru Maior», a format întotdeauna un spin în ochii puternicilor zilei. Necentenit a atârnat asupra ei sabia lui Damocle, iar astăzi se susţine în unele cercuri, cari pretind a fi mai bine informate, că zilele societăţii sunt numărate. Decretul pentru dizolvarea societăţii ar fi deja gata în cutare minister şi se aşteaptă numai momentul potrivit pentru a-l da publicităţii.

Vă comunic de sine lafeles această ştire cu toată rezerva.

Cu toate că societatea «Petru Maior» nu stă în nici un raport de dependenţă sau supraveghere cu autorităţile universităţii, comitetul societăţii şi-a ţinut de datorinţă, să invite în mod oficial la serbările ei jubilarale şi pe rectorul universitaţii. Comitetul a săvârşit

Icoane din natură.

II.

Mai demult cetisem într-o revistă despre încercarea unui naturalist, care voia să se convingă cu tot dinadinsul dacă într-adevăr pe lângă instinct mai are şi raţiune animalul? Iată ce a făcut în acest scop. A prins o rândunică, care-şi avea cuibul sub straşina casei sale şi vârându-o într-o cutie, aceasta o băgă în buzunarul hainei. Se puse apoi pe tren şi călătorii făcând o cale cam de vr'o 130 km. Deschise apoi cutia şi dădu drumul păsăricii, care se înalţă repede ca săgeata şi după-ce se învârti o secundă în aer, îşi luă zborul oblu în direcţiunea, unde se afla casa naturalistului. Când acesta sosi acasă, găsi rândunica la cuibul său.

Imi aduc şi acum aminte cât râdeam, când vedeam câte-o insectă de aceea ce fac găluşte din bălăgarul vitelor şi apoi o împing rostogolindu-o încet. Pentru întâia dată când am văzut o astfel de găluşte mişcându-se încet prin colbul drumului, îţi minte şi acumă cât mă speriasse această arătare, ce nu mi-o puteam espica. Prinând însă încet-încet la curaj, mă încumetai să cercetez mai de-aproape pricina acestei mişcări şi când descoperii în dosul găluştei insecta cea neagră muncindu-se din greu se urnească mototo-

lul din loc, într-atâta mă contrarie această descoperire neaşteptată, că erupsei în hohote. Râdeam de mă prăpădeam, căci o găseam din cale afară poznaşă cum împingea cu zor găluşa. Odată, — eram deja student mărişor, — ce-mi dete în gând se proptesc cu o nua găluşa în partea contrară, ca să văz ce-o să facă insecta. Se munci cât se munci să o urnească din loc, dar dacă văz că se văz, că toate opintirile îi sunt zadarnice, o lăsa şi se întoarse îndărăt. Nu trecu multă vreme şi iată că o văzui reîntorcându-se cu o altă tovarăşă. Una împingea găluşa, iar cealaltă o trăgea şi o urniră din loc. După ce o duseră astfel o bună bucată de loc, una din cele două insecte se despărta, iar cealaltă îşi urmă calea împingând înainte găluşa. Nu mă puteam din destul mira, cine i-a spus acestei insecte, că: »unde's doi puterea creşte!« De altfel am mai avut ocaziune să mă conving foarte adese-ori, cum ştiu să se ajute reciproc necuvântătoarele. Dovadă cazul următor.

Este cunoscut obiceiul cailor de a-se scărpinga unul pe altul d. e. în coamă adecă la grumaz, la partea anterioară a spinării etc. adecă acolo, unde nu se poate scărpinga singur. Am crezut la început, că se muşcă unul pe altul, mai târziu însă am băgat de seamă, că calul soţ răspunde şi el prin a apuca cu dinţii pe celălat toemai la partea corăspunzătoare şi nici când în trăit loc. Observând mai multe cazuri

analoage, am înţeles, că aici e vorba de ceva mai mult decât de muşcatul din ciudă sau din joc, căci cum zisei mai sus, — am constatat, că în cazul nostru, n'am putut nici odată să observ, că s'ar scărpinga reciproc la picior d. e. sau la foale, ci totdeauna la acele părţi ale corpului, unde nu se poate scărpinga animalul singur cu gura sau cu piciorul. Aşa dară când primul cal l'a apucat pe soţul său cu gura d. e. de spinare sau de coamă, a făcut-o cu scopul de a fi scărpinat la aceiaş loc.

Acest act al său a fost o provocare, o rugare, adresată tovarăşului, ca să-i facă şi el asemenea. Despre aceasta m'am convins, când am văzut, că îndată ce soţul său l'a prins cu dinţii la partea corăspunzătoare a corpului, cel ce a adresat rugarea a încetat de a-l mai apuca cu gura, ori dacă o şi făcea, era mai mult un semn pentru tovarăş ca să urmeze cu scărpinatul. Sub influinţa binefăcătoare, plăcută a senzaţiunii produse prin scărpinat, observai cum ţinea buza deasupra înţepentă într'un mod caracteristic. O tremurare lină a acestei buze superioare în tactul scărpinatului, mă convinsese pe deplin, că era vorba de un serviciu, ce şi-l făceau cali unul altuia. Şi interesant, că de cele mai multe-ori nu e nevoie de o provocare stăruitoare, căci soţul înţelege şi chiar să mănânce, întrerupe mâncarea spre a face tovarăşului serviciul dorit şi îl scărpină cu dinţii până când provocarea nu se mai

repetă. Ei bine, nu-i aşa, că e ceva mişcător în această dragoste mută şi totuş grăitoare? Se va zice, că este instinctul, care-i dictează să facă aşa pentru ca ocazional să se împărtăşească şi el de acelaş serviciu! Se presupunem, — căci nu e tocmai sigur, — că e aşa, ce are a face? Câţi oameni nu sunt pe cari li ajută cu fapte şi cu sfatul şi la cea mai apropiată ocaziune nu te mai cunosc! Cu adevărat nerecunoştiunea e însuşire omeanească!

O frumoasă dovadă pentru înţeleginţa calului e şi cazul următor. Mai demulteri am văzut acasă la tata un cal frumos, negru scărpinându-se la partea esteroară a piciorului dinainte deasupra de copită nu cu gura, cum îndatinează de obicei caii, ci trecându-şi peste el cu alt picior. Stetea în trei picioare şi se scărpinga. Adese-ori se întâmpla să-i gădile câte un godac sau să-l ciupească vr'un boboc de găscă la picior. Niciodată, — afară de cazurile, când era în apele lui jucându-se liber prin curte, — nu s'a întâmplat să-şi pearză răbdarea şi să lovească cu piciorul, cel mult dacă sforăia pe nări de-î spăria.

De încheiere fie-mi permis a aduce unele obiceiuri, momente interesante din viaţa necuvântătoarelor. Odată întovărăşind pe un vânător, — era unul dintre acei vânători rari, cari trăesc şi mor pentru pasiunea lor, — mi-a povestit lucruri interesante din lumea lor. Vorbiam despre câprioară.

— Nu-ţi pare rău, — îl întrebai eu, — să stângi vieţa acestui animal atât de gingaş şi draguţ?

— Pe când eram vânător tânăr, — răspunse dânsul, — aveam momente de înduioşare. Acum însă, când simţesc sau văd vânatul, în sângele meu grăeşte numai patima vânătorului şi când pun puşca la ochi, nu am altă senzaţiune decât cea de-a nimeri vânatul cât mai bine. Adevărat, — urmă dânsul surizând, căci observă mişcarea mea involuntară de desgust, — este ceva din flara sălbatică în astfel de momente în fiecare vânător. În schimb însă te asigur, că nici noi vânătorii nu suntem canibali şi suntem susceptibili şi pentru momente din cari grăeşte d. e. duişia de mamă etc.

— Da, — gândeam eu, — duişia crocodilului sau a canibalului, care aşteaptă momentul cel mai potrivit spre a-şi devora pradă!

Dela dânsul am aflat amănuntele următoare din viaţa câprioarelor. Câprioara nu e numai sprintină şi drăgălaşă, ci prin alegerea locului de culcuş dovedeşte şi o mare doză de prevedere. Îşi alege locul de culcuş între tute dese şi înalte, prin cari nu poate străbate nici un duşman. Aici în siguranţa zidurilor de măracini îşi fată şi creşte puil. Dânsa ajunge la culcuş sărind pe deasupra. Mai târziu, când puil sunt mărişori, li scoate din culcuş pe care-l părăseşte şi în societatea ţapului ese cu ei la păşune colindând pădurea.

prin urmare un frumos și laudabil act de cortuazie față de «alma mater». Tot astiel putea însă să și și rămână această invitare.

Și ce se întâmplă acum?! În loc ca rectorul să se prezente în persoană la ședința festivă, momentul culminant al serbărilor, el delegă ca reprezentant al său pe ipohimicul Șeghescu, cu toate că trebuia să știe, că prezența oficială alui Șeghescu va produce valuri de indignare în șirul oaspeților români veniți la serbările societății. Ori ce altă persoană îndreptățită să reprezinte universitatea ar fi fost primită cu onorurile cuvenite, numai Șeghescu nu!

Este deci clar, că s'a intenționat bruscarea Românilor întruniți din toate părțile țării și provocarea unui scandal public, care putea să aibă cele mai neplăcute urmări pentru societatea jubilantă. Pentru a preveni deci unei demonstrațiuni neplăcute față de persoana oficială, care avea să reprezinte universitatea, comitetul aranjator și conferențiarul ședinței festive, au renunțat dela ținerea ședinței festive, încunjurând astfel un scandal public. Palma, care s'a intenționat să se da Românilor întruniți la Budapesta, a rămas deci fără efectul dorit. Răspunsul, ce s'a dat acestei provocări, a fost demn bărbătesc și conștient.

Banchetul.

La orele 2 după amiază a avut loc banchetul festiv, la care au participat peste 300 persoane. O listă a oaspeților voui trimite mai târziu. Banchetul a fost prezidat de veneratul nostru fruntaș Gheorghe Pop de Băsești, având la dreapta pe d-na v. d. I. Vulcanu, pe președintele societății «Petru Maior» Groza, pe d-nii Ungureanu, Goldiș, Dr. Maniu, Dr. Șerban, iar la stânga pe d-na Mihali, P. C. Sa protosincolul Ciorogariu, d-nul Mihali, Dr. Șt. C. Pop etc.

S-au rostit următoarele toaste: d-l Pop de Băsești pentru Maj. Sa Monarhul.

Președintele societății «Petru Maior» a salutată oaspeții și pe reprezentanții tinerimei univ. din Viena, Cernăuți, Cluj și Șemniț.

Președintele «României June» Mameliciu salutată societatea jubilantă în numele «României June».

D-nul Ungureanu închină în numele oaspeților pentru societatea «P. Maior».

Președintele «Junimei» Stefanelli salutată societatea «Petru Maior» în numele «Junimei».

Dr. Rusu din Cluj împărtășește salutul și felicitările tinerimei din Cluj, aducând vestea îmbucurătoare, că în curând va vedea lumina zilei noua societate acad. literară a tinerimei din Cluj «Eminescu», a cărei statute vor obține în curând aprobarea forurilor competente.

P. C. Sa R. Ciorogariu închină pentru tinerimea universitară, purtătoarea tradițiilor trecutului și pentru

reînvierea neamului românesc prin generația actuală a tinerimei.

Stud. Petranu închină pentru patronii și patronele serbărilor și în special pentru d-nii P. Cosma și Ungureanu.

Macedo-românul Balamoce salutată societatea «Petru Maior» în numele macedo-românilor.

Dr. Horia Petrescu felicită societatea în numele presei române.

Stud. Teicu închină pentru scriitorii prezenți.

S-a dat apoi citire numeroaselor telegrame și scrisori de felicitare so-site la adresa societății.

Telegrame.

Reproducem aci câteva din aceste telegrame și scrisori.

Sibiu. 20 Aprilie. Asociându-mă și eu cu sufletul la frumoasele serbări jubilate ale societății academice «Petru Maior» implor binecuvântarea cerului asupra lucrărilor ei mănoase în folosul bisericii, al neamului și al patriei.

Melianu, metropolit.

București. Regretând mult de a nu vă putea vizita la voi, unde istoria ne arată că din timpuri vechi a fost număroasă colonia macedoneană, care pentru conzolare noastră v'a dat atâția oameni de inimă împreună cu marele Șaguna, trimitem frățescul salut.

Președintele societății studenților aromâni Zega.

Caransebeș. — Eșofat de obositorele ședințe ale sinodului nu mă simțesc bine, deci regret, că nu pot participa.

Miron episcop.

Arad. La serbarea semicentenarului de existență a societății d-voastră, vă salut cu căldura inimii arhierului iubitor de neamul său și însinuându-mă de membru fondator implor asupra acestei societăți darul și binecuvântarea cerească și ca să trăiască, să crească, să înflorească spre ajungerea scopului cultural urmărit de vredniciei ei întemeietori.

Episcopul Ioan al Aradului.

Din Scrisoare de felicitare a prof. Dr. Urban Jarnic:

«Eu, în calitate mea de filolog, mă căsesc cu fiecare prilej potrivit să găsesc chiar niște numiri și cuvinte un fel de prognosă pentru viitor și astfel, gândindu-mă la numele societății Voastre, iată mi s'a pare de a vedea în cuvântul Maior, luându-l în sensul lui din limba latină, de o parte iacă ce: dacă sporul, de care societatea avu parte în trecut, a fost mare, atunci în viitor să fie și mai mare; de altă parte aș vrea să văd în cuvântul acesta și un fel de lozincă pentru silințele și scopurile societății, va să zică, ca dănsa, luând la putere din serbările mărețe ce să pregătesc, să-și pue tînta tot mai sus spre folosul și fala nu numai ale ei ci ale întregului neam Român, care odinioară urmărește silințele celora ce cu toate că se găsesc într'un mediu nu tocmai prelnic, nu-i să înstrăinează, rămânând niște fil credincioși ai săi.

Scrisoarea d-lui Dr. I. Mihu.

Onorat Comitet!

Rostul adevărat al societății „P. M.” a fost în trecut și de sigur trebuie să rămână și pentru viitor neschimbat același adevărat:

Să fie o vatră caldă pentru preocupările intelectuale morale și pentru cultivarea sufletului românesc al tinerimii noastre dela școlile innalte din Budapesta, capitala statului nostru.

Folosindu-mă de prilejul serbărilor semicentinare a societății D-voastre, al cărei membru onorar am cinstea să fiu și, purtat de gândul să dau o îmbărbătare silințelor folositoare membrilor societății Vă trimit suma de 2000 cor. cu rugarea: ca din dobânzile acestei sume an de an, să capitalizați 1/4 parte iar restul să-l folosiți la intervale potrivite pentru a premia lucrări de ale membrilor societății, de o valoare științifică-literară reală, cu cuprins românesc și scrise în o limbă românească corectă.

Intr'una doresc societății spor la muncă pentru viitor și semnez cu stimă

Vinerea, la 15 Apr. 1912.

Dr. Ioan Mihu,

proprietar.

Au mai sosit telegrame dela d-nii: prof. Păcală (Sibiu), O. Ghibu (Sibiu), Ioan Sonea preotul Reteagului, părintele Voniga, George Dobrin și soția Mena, studenții români din Șemniț, Victor Onișor. Studenții aromâni din București, prof. Nedelcu (Viena), președintele centrului București prin Cancel. Societățile academice «Bucovina și Moldova» din Cernăuți, studenții în medicină din București «Societatea Clubul român (Viena), Ionel Pop (Blaj), Redacția revistei «Ilustrațiunea română», Major teolog (Blaj), Seni (Năsăud), din Azuga dela d-nii: I. G. Babeș și soții, din București dela d-nii: Borgovan, Petrișor, Suteu, conservatorista Vera Petrișor, inginer Lucaclu (Slănic), Maria Baiulescu (Brașov), Societatea teologilor rom. din Arad, Corpul profesional dela liceul din Blaj, Tinerimea din Lugoj, Societatea Ioan Micu Clain (Blaj), Virgil Onițiu (Brașov), Funcționarii dela institutul «Sentinelă» (Satu-nou), Ioan Tibil (Șomcuta-mare), din Brașov dela d-nii: I. Lengheru, Dr. A. Străvoiu și Dr. Moga în numele Românilor din Brașov și țara Bârsel, Clericii din Sibiu, Vi-oara Dr. Ciordaș, Lucașia Cioran (Azuga), Lazarean lector bucovinensis, Alex. Moldovan (Reghinul sâs.), Societatea «Alex. Șincai» (Gherla), Andreiu Bărsăneanu președ. Asoc. Dr. N. Bălan (Sibiu), Soc. «Academia ortodoxă» (Cernăuți), Dr. G. Labonțiu adv. Caransebeș trimițând totdeodată și taxa de 100 cor. înscrinduse ca membru fondator, marea loge română din București, maestrul căp. Moroiacu, Dr. Tripou.

La orele 6 banchetul a luat sfârșit.

Concertul.

Despre succesul minunat al concertului de astăzi seara, la care ne-au electrizat d-na Herbay, d-șoara Voileanu și d-nii Rădulescu, Mărcuș și Crișan, voi trimite amănunte mâine.

Rap.

Despre concert și internatul universitar ni-s'a trimis ieri, în 22 l. c. la amiază o depeșă, care însă ni-s'a imanuat abia azi dimineață.

Telegrama e următoarea:

Budapesta 22 Aprilie c.

Concertul a avut un succes splendid. Astăzi s'a înființat și constituit cu mare însuflețire societatea pentru ridicarea unui internat pe sama studenților universitari români din Budapesta.

Vorbirea d-lui Ciorogariu.

La parastasul servit Duminecă, d-l R. Ciorogariu a rostit următoarele frumoase cuvinte:

«Faptul, că se oficiază azi un parastas în amintirea neuitaților decedați, ai soc. «Petru Maior», care sărbătorește azi 50 de ani dela înființarea ei, dovedește, că generațiile, cari au urmat au știut să păstreze și să sfințească tradițiile, de cari s-au condus membrii dispăruți.

Această legătură dintre generațiile trecute și cele actuale constituie o probă evidentă, că cei de azi sunt purtătorii aceiași credințe și același ideal, care au însuflețit pe antemergerii lor.

Marți bărbați, cari v-au servit drept pildă d-voastră, au fost și ei odată tineri, și printre ei ca și printre d-voastră au fost studenți săraci, neavând decât o singură comoară: iubirea de neam.

Este puternică această iubire de neam. Mai puternică decât ori ce altă putere lumească. Ne așteaptă un frumos viitor. Sunt sigur de aceasta, căci numai acel neam poate să depue speranțele în viitor, care trăiește prin tradiție.

Unde mormintele sunt pângărite acolo nu mai poate fi viață.

Studenții membrii ai soc. «Petru Maior», au adus cu ei de acasă doina și cântecul și l-au potrivit aci la lumina științei, care a imprimat tuturor faptelor conștiința națională adusă de acasă.

Toate le-au folosit pentru un singur ideal, pentru neamul românesc.

În fața acestui moment solemn nu am putut să tac.

În fața trecutului glorios și a generațiilor, care înțeleg acest trecut și li urmează tradiția, să fie binecuvântarea lui Dumnezeu.

Facă Cerul ca aceste tradiții să conducă cu vrednicie spre binele și înălțarea neamului românesc!

Basarabia.

— Serbările de doliu la centenar.

— Alergile pentru Duma. — Un nou partid politic.

Duminecă, în 21 l. c. s'a ținut în aula Universității din Iași o nouă întrunire convocată de comitetul profesorilor pentru a se discuta și hotărâ ațitudoinea ce trebuie să aibă România în fața marilor serbări organizate în Rusia, cu prilejul centenarului anexării Basarabiei.

Prezidează d. profesor A. D. Xenopol, inițiatorul acestor manifestațiuni. Ia cel dintâi cuvântul d. Petru Râșcanu, profesor universitar, care își menține părerile emise în întrunirea precedentă, printre care: să se arboreze steaguri de doliu la toate casele românești din întreaga țară, iar în ziua de 26 Mai a. cor. să se înceteze orice activitate. Școlile să-și suspende cursurile, magazinele să fie închise, clopotele să se tragă și în toate bisericile din țară, să se officieze servicii divine.

Vorbește apoi d. A. C. Cuza, profesor universitar.

D-sa se declară din nou în contra părerei arboreării steagurilor de doliu, spunând că acest fapt ar pune pe guvern într'o situație neplăcută.

Arată apoi că steagurile negre nu vor fi puse la cele mai multe case românești din cauza credinței populului, care este superstițios în această privință.

D. Cuza e de părere că ziua de 26 Mai, să fie sărbătorită în mod pașnic iar în loc de drapel de doliu, casele românești să arboreze steaguri tricolore indoliolate.

Aceste manifestațiuni trebuiesc să fie patronate de Liga Culturală.

D-sa mai propune ca în seara de 26 Mai să se reprezinte la Teatrul Național piesa «Visul» a regretatului colonel Teșanu.

La chestiune mai vorbesc dnii Cosmovici, ajutor de primar, care între altele zice, că e contra slujbelor prin biserici, deoarece Basarabia nu este încă

considerată ca definitiv pierdută, apoi mai vorbesc preotul Popescu, Alex. Brandia etc.

În cele din urmă se hotărăște alcătuirea următorului program:

1) Să se arboreze tricolorul indoliat la fiecare casă românească.

2) Liga Culturală, își ia însărcinarea să intervină prin secțiunile ei pentru organizarea de manifestațiuni în toată țara.

3) Se vor ține conferințe în toate Capitalele de județ, iar comunelor rurale se va trimite un manifest tipărit, în care se va arăta însemnătatea zilei de 26 Mai.

4) La Teatrul Național din Iași se va organiza un festival cultural-național la care va vorbi și d. Xenopol A. D.

5) În ziua de 26 Mai a. cor. la toate bisericile se vor face slujbe religioase.

Cu cât se apropie mai mult ziua alegerilor generale, pentru a se trimite deputați în a patra Dumă, cu atât și luptele politice din Rusia iau un avânt mai mare și un caracter mai pronunțat spre democratizarea țării.

Aceste frământări politice interne, s'au resimțit și în Basarabia, și rezultatul a fost crearea unui nou partid politic, partidul progresist.

Zicem, un nou partid politic, cu toate că ne dăm perfect de bine seamă, că lucrul acesta nu e adevărat, întru cât în Basarabia, la dreptul vorbind, nici nu există partide politice, în înțelesul real al cuvântului. Până acum deputații au fost aleși în vederea stărei lor personale, sub puterea influenței lor asupra alegătorilor și nici de cum pentru faptul că reprezintă cutare sau cutare partid politic, sau pentru ca n-trec cutare idei politice și sociale împărțite de alegători.

Ori cum ar fi, zicem și noi, ca și basarabienii, că s'au pus bazele unui partid progresist, sau cum i se mai spune, partid al «împutului».

Pe moldovenii băștinași, ca și pe noi Români, lucru acesta ar trebui să ne bucure, căci crearea unui partid progresist, ar trebui să dea multe speranțe de îmbunătățire în viața obișnuită a basarabienilor, multă nădejde, că cel puțin cei, cari vor fi aleși partidului, vor susține în Dumă, drepturile naturale ale poporului moldovenesc, drepturi ce nu pot fi denegate de un iubitor al progresului și de un reprezentant al progresiștilor.

Ar trebui moldovenimea basarabeană să creadă, că se apropie ora când limba românească va fi îngăduită în școli și că de acestea se vor crea în toate satele unde există moldoveni; ar trebui și mai mult încă să creadă, că pe viitor vor putea să asculte slujba bisericească în limba maternă, iar nu în slava neînțeleasă nimănu; ar trebui să nădăjduiască cum ești li va fi permis, ca atunci când are afaceri la primărie sau în orice altă instituție, să vorbească moldovenește, măcar când «cinovnicul» știe moldovenește, — și toți știu — așa după cum de vece s'a vorbit în țara dintre Prut și Nistru, până la ocuparea Basarabiei.

Așa ar trebui să fie, dacă partidul ce s'a înființat, ar fi un partid adevărat, și dacă mai ales, ar fi un partid progresist.

Dar puține speranțe pentru așa ceva. Noul partid nu este decât o grupare în jurul persoanei lui Puricichievici, acela, care nu recunoaște existența Românilor în Basarabia, cu toate că și el e Român.

Gruparea aceasta e pusă la cale pentru a înlesni din nou intrarea acestuia în Dumă, căci guvernul, nu vrea să-i mai dea concursul — deși li este credincios — de când s-a certat cu mareșalul nobilimei basarabene, Krupenschi.

Astfel stând lucrurile, moldovenii n-au ce spera dela progresiștii lui Puricichievici (Purice), cu atât mai mult, cu cât ei lucrează mână în mână cu sotniile negre, dușmanii tuturor năzuințelor pentru recăpătarea drepturilor etnice.

Sinoadele bisericii ortodoxe.

Dela sinodul din Arad.

În ședința de Joi a sinodului din Arad, dl. Nestor Opream a adresat dlui episc. Ioan I. Papp, o interelare asupra faptului, că guvernul cu abateri dela lege și us în timpul din urmă folosește și ajutorul ce să dă bisericii în măsură incomparabil de mică față de ajutoarele altor biserici, spre a lovi în autonomia bisericii ortodoxe române.

Di Opream motivând punctul său de vedere, a precizat interelarea sa în următoarele întrebări:

1. Aveți Prea Sfinția Voastră cunoștință despre aceea, că ajutorul, pe care biserica noastră, îndecosebi consi-

E interesant și nu e lipsit de o nuanță de duloșie momentul înfărcării iezilor, doi la număr. Când sunt destul de mari, ca să se poată nutri singuri i-i duce la un arbore gros și începe a da târcoale în jurul arborelui, lezii se țin pe urma ei o vreme, dar în sfârșit cad amărâți și osteniți în iarbă. Acest moment îl folosește căprioara, ca să se depărteze părăsindu-i pentru totdeauna. După ce se trezesc bieții pui din toropeală, primele momente din viața lor independentă le folosesc behând jalnic și căutându-și pârâniții. Starea asta de disperare nu ține însă mult, căci i-i răzbește foamea și căutându-și de mâncare uită de pacostea, ce a dat peste capul lor odată cu majoritatea. Tinerii dând peste alte flințe părăsite asemenea lor, neștiind ce face cu independența câștigată, o dăruiesc logodindu-se cu câte o drăguță sau drăguț de vârsta lor.

Odată pasul acesta făcut, înceată, ori-ce cochetărie sau flirt și luserății nu au ochi decât pentru farmecele logodnicei sau logodnieului, trăind o viață familiară esemplară, căci după spusele aceluiaș vânător, căprioarele trăiesc în cea mai strictă monogamie respective monoandrie. Necredință, adulterul sunt necunoscute printre ele. Ba ce e mai mult dacă se întâmplă, că unul să rămână stingher prin moartea celuilalt, cel rămas în viață nu se însoțește mai mult în viață, ci rățește singur ca vai de el colindând pădurile și behând jalnic după cel ce s'a dus, până când un glonț sau un cuțit nu se îndură de cel

rămas, curmându-i zilele. Tot așa trăiesc și turturelele. Cine nu cunoaște frumoasa poezie alui Enăchiță Văcărescu: «Amărața turturică...!»

Porumbii — cari de altfel sunt simbolul curăției, sfințeniei, — au aplicări vădite de craldoni. Nu arare-ori se întâmplă certe, ba chiar și bătăi sângeroase, izvorâte din gelozie. Dacă mi-ar fi spus cineva acest lucru, nu l-ași fi crezut odată cu capul, m-am convins însă însu-mi, că porumbul nu e așa făptură blândă, nelătinată, drept care ni-o prezintă și sf. scriptură d. e. Eram acasă la părinți, când într-o dup-amiază frumoasă mă chemă soția afară.

— Ia te uită numai să vezi o scenă interesantă, — zice dănsa — arătându-mi cu mâna pe acoperișul casei, unde se sora mai mulți porumbi.

— Ce-i acolo?

— Vezi porumbul acela frumos, ce curtează porumbița albă?

— Ei bine și?

— Este soțul altei porumbițe, care zace pe ouă în cășița a treia, — zise nevasta mea surizând șiret. Privește-l numai cum se înfoae în pene și-i dă mereu târcoale. Are să piștească el numaidecăt necredință.

Intr-adevăr vedeam părechea devenind din ce în ce mai intimă, până când ajunseră la sărutat.

— Nu-i vorbă, nici porumbița nu

prea face fazoane, — zic eu răsând — căci vedeam, că nevastica mea are pică pe porumb.

Se sărutau și se desmierdau debinelea hulubași, când iată că ești din cășiță nevasta berbantului și îndată ce-i zări, zbură oblu către părechea fericită, care nici nu bănuia furtuna ce-i amenința din partea soției rânite în inimă de necredința bărbatului. În loc să-și descarce însă furia asupra soțului, dănsa se năpusti cu ciocul și eu aripile asupra viclenei, ce rânise la comorile bărbatului ei și unde mi-ți începu să o flocă de-i zburau fulgii. Frumoasa cochetă, izbită din senin în mijlocul celei mai mari fericiri, răbda zăpăcită loviturile întefite și nu încerca nici să se apere barem. Iar hoțul de crai... spălase putina contra tuturor regulilor cavaleriești și acum privea dela o distanță respectabilă scena, ce se petrecea între cele două rivale. Dela o vreme porumbița cea albă să reculese din ameteală și zbură de pe casă, cealaltă după ia țără să o siabească din pâruială. Intr-acestea tâlharul de soț ședea privind ca un flozoi, numai din clipirile dese se putea vedea, că e interesat și dânsul la joc. Cine știe? Poate se gândea la scena conjugală, ce avea să urmeze și căuta în gândul său vr-o cale de scăpare, adevă v-re-o minciună potrivită!

De N. Tomici.

toarele noastre din Arad și Oradea- mare îl primesc dela stat în temeiul legilor în vigoare nici acum nu se dă în măsură corăspunzătoare trebuințelor morale-religioase ale acestor consistorii și nici în proporția cerută prin dreptate și prin paritatea dintre confesiunile patriei noastre?

2. Este ori ba adevărat faptul, că de câțiva ani încoace guvernele țării nu mai dau acel ajutor bisericeii, ci îl dau anumitelor persoane din serviciul bisericeii, cărora însuși ministrul le stabilește suma, ce au să o primească ca beneficiu din partea statului?

3. Aveți Prea Sfinția Voastră cunoștință despre aceia, că domnul ministru să fie stabilit însuși salariile funcționarilor ori chiar să fi creat anumite posturi la vre-un Consistor?

4. Adevărat este zvonul, că d-l ministru în diferite rânduri ar fi reținut o parte din ajutorul destinat bisericeii sub pretextul, că în aceia sumă deține beneficiul vre-unui impegat al bisericeii, față de care Excelența Sa d-l ministru ar fi avut, ori ar avea excepțiuni, din oare care punct de vedere?

5. Dacă Prea Sfinția Voastră aveți despre toate aceste cunoștință și dacă toate aceste sunt adevărate, ce dispoziții și demersuri a-ți luat, ori aveți de gând a lua pentru salvarea intereselor mai înalte ale bisericeii noastre, îndeosebi pentru păzirea și păstrarea nevătămăta a autonomiei bisericeii noastre și peste tot ce credeți Prea Sfinția Voastră, că ar trebui să se facă în același scop din partea factorilor chemați și îndatorati chiar să îngrijească pentru susținerea libertății religioase și a autonomiei bisericeii române ortodoxe?

Dr. Nestor Oprean.

P. S. Sa a dat în ședința de a doua zi următorul răspuns:

Venerabile Sinod!

Mai înainte de a răspunde în special la punctele din interpelația ce mi-s-a adresat sub nr. în chestia ajutorului de stat, aflu de cuvânt să expun înainte de toate, că cvota obvenindă eparhiilor noastre arădane din ajutorul votat de legislația țării pentru biserica gr. or. română din metropola noastră din Ungaria și Transilvania, s-a asemnat dela început curs de 37 de ani, an de an la mâna episcopului diecezan fără nici o restricțiune în privința întrebunțării ajutorului, ci numai obligamentul de a da socotă despre modul folosirii sumei asemnate.

Până la 1907 ajutorul se asemena în scopul susținerii Consistoriului din Arad și Oradea-mare (az aradi és nagyvárad gör. kel. rom. Consistoriumok fenntartására), iar prin intimatul ministerial nr. 54312/1907 ajutorul lui s-a dă mențiunea de a prevedea trebuințele administrative ale consistoriilor noastre din Arad și Oradea-mare (az aradi és nagyvárad konsistorium közigazgatási szükségleteinek fedezésére). Prin actul ministerial dela 13 Septembrie 1907 Nr. 94205/907 am fost provocat, ca deodată cu subșternerea reprezentăției pentru asemnarea ajutorului de stat, pe viitor să subștern și proiectele (felosztási tervezetek), de după cari avea să se folosească ajutorul pentru Consistoriile noastre. Am remonstat în contra acestei inovațiuni după mine nebazate și nepracticizate sub antecesorii mei episcopi și nici în anii de mai înainte ai episcopiei mele, dar tot odată am prezentat și proiectul relativ la împărțirea cuotei obveniente Consistoriului Arădan.

La această reprezentățiune, înaltul Guvern a răspuns cu rezoluțiunea de datul 25 August 1908 Nr. 61434—1908 asemnând cvota ajutorului pentru Consistorul din Arad astfel, că lefite funcționarilor și a profesorilor luați în planul de împărțire le-a asemnat în sume reduse față cu proiectul corăspunzător lefilor, de cari beneficiau respectivii; și luat în proiect și leafa secretarului consistorial, ne propus în proiectul de împărțire, iar asemnarea ajutorului licvidat pentru directorul seminarial a ținut-o în suspenz până să ia informațiuni despre ținuta lui, și astfel din cvota de 17300 cor. obvenindă acestui Consistor ne-a asemnat stunei numai 14300 cor.

La 26 August 1908 Nr. 62955 asemnând ajutorul de 12000 cor. pentru Consistorul din Oradea-mare, a reținut onorariul de 600 cor. licvidat fiicului consistorial dr. Aurel Lazar, care onorar l-a asemnat la 13 Noembrie 1908 Nr. 128293, pe când suma de 3000 cor. licvidată pentru directorul seminarial a asemnat-o numai la 6 Decembrie 1910 Nr. 127961.

La 7 Martie a. c. Nr. 29317 asemnându-ne înaltul Guvern ajutorul pe 1912 ni l-a urcat cu 11520 cor. față cu trecutul, deci față cu ajutorul din trecut de 17300 cor. ne-a votat un ajutor de 28820 cor. Cu aceasta ocaziune a licvidat funcționarilor și profesorilor salariile de după cum sunt luate în buget, cu aceea observare însă, că leafa secretarului consistorial și a directorului seminarial, licvidate cu 8920 cor. a reținut-o până va lua informațiuni mai liniștitoare, dacă acest ajutor se va întrebunța spre scopuri, cari sunt întru toate congruente cu interesele statului.

În contra acestei rezoluții am remonstat cu toată energia și am informat și în persoană pe cei competenți despre aceea, că acest procedeu taie adânc în drepturile autonome ale bisericeii noastre.

Revenind acum la punctele speciale am onoare a răspunde precum urmează:

Ajutorul de stat dat eparhiilor noastre arădane a fost totdeauna luat întru venitele menite a acoperi trebuințele bugetare ale consistoriilor sale și veneratul Sinod poate afla însuși, că acest ajutor formează numai 1/7 parte din aceste trebuințe, deci nu este de ajuns și nu este în proporție cu trebuințele înmulțite a unei eparhii așa estinse ca și eparhia noastră arădană, precum nu este în proporție nici cu ajutoarele ce se dau altor confesiuni în proporție cu n-rul sufletelor acelorora, față cu n-rul sufletelor credincioșilor din metropola noastră din Ungaria și Transilvania.

Răspunsul la punctul 2 și 4 invederează din premisele de mai sus, din cari se constată, că ajutorul rezolvit din bugetul statului nu se pune la dispoziția liberă a reprezentanței legale a bisericeii, ci înaltul guvern îl licvidează însuși pentru persoana profesorilor și a funcționarilor aplicați în serviciul diecezei.

Despre aceea înaltul guvern ar fi creat însuși anumite posturi la vre-un consistor și că le-ar fi asigurat dotație, nu am cunoștință oficială. La consistorul din Arad nici nu a creat nici nu a dotat posturi pe cari nu le-ar fi sistematizat și organizat veneratul sinod ori consistorul eparhial.

Despre stările de pe teritoriul consistorului nostru arădan nu mă pot pronunța, pentru că ajutorul de stat pe anul curinte nu s-a mai asemnat conform uzului de până acum la mâinile mele ca și a episcopului întregii eparhii, ci cu acatere dela praxa legală de până acum acel ajutor s-a asemnat la mâinile vicarului nostru dela acel consistor. Și după ce actul de asemnare nu mi-s-a comunicat, ori notificat nici directe nici indirecte, nu cunosc oficios scopul pentru care e menit acel ajutor.

Totul despre ce am cunoștință pozitivă este raportul senatului de școale al consistorului din Oradea-mare și bugetul celui consistor pe 1912. De după raport, consistorul arată, că în urma ajutorului primit dela înaltul guvern e în poziție de a prov. referada senatului de școale cu referent de sine stătător, iar în bugetul celui consistor arătându-se primirea ajutorului de stat în suma de 29.000 cor. proiectează și statoroeste lefi nu numai pentru referentul senatului strâns bisericesc, ci și pentru cel școlar și epitropesc; dela acel consistor, a căror necesitate pe cât știu eu nu a fost recunoscută și a căror deplinire nu a fost decretată din partea ven. sinod.

După ce eu am făcut remonstrație în contra tuturor rezoluțiilor, pe cari le-am considerat de jignitoare autonomiei bisericeii noastre și autorității mele ca și episcop instituit canoniceste, rog veneratul sinod să binevoiască a lua la cunoștință acest răspuns și în competența sa asigurată prin statutul organic să ia demersurile, ce le va afla de bine pentru ulterioara apărare a autonomiei bisericeii noastre

Ioan I. Pap m. p. episcop.

În urma acestora sinodul a luat următoarea hotărâre:

Atât din răspunsul Preasfinției Sale, cât și din actele afliătoare la consistorul din Arad constatând, că guvernul și respective ministrul de culte și instrucțiune publică la acordarea ajutorului s-a abătut dela praxa urmată până în 1907 acordând ajutorul pentru anumite persoane din funcțiuni și suspendând sumele preliminate pentru unii funcționari excepționali, prin ce află îngenerată în autonomia bisericeii și aflând că din partea Preasfinției Sale s-a făcut remonstrațiune la guvern, la care

n'a urmat încă răspuns, de aceea sinodul eparhial pe lângă transpunerea actelor înainteză toată afacerea la consistorul metropolitan pentru promovare la congresul național-bisericesc spre a lua demersuri întru apărarea autonomiei bisericeii noastre jignite prin procedeu guvernului.

Din România.

«Societatea scriitorilor români».

Alaltaeri după prânz a avut loc în amfiteatrul liceului «Lazar» din București, adunarea «Societății scriitorilor români». În această adunare s-a complotat comitetul societății, prin alegerea d-lui Caton Theodorian în locul d-lui Al. Cazaban, care a demisionat. S-a comunicat apoi societății că d. C. Arion, în calitate de ministru al instrucției publice, a donat societății suma de 3000 lei cu destinația expresă de a fi împărțită ca premii literare. Comitetul societății a distribuit astfel suma de 3000 lei:

Un premiu literar de 300 lei d-lui Ilarie Chendi.

Distincțiuni literare de câte 200 lei: d-lor D. Karnabatt, N. Beldiceanu, Al. Cazaban, I. Dragoslav, N. Dunăreanu, V. Demetrius, Chiru-Nanov, Oreste, N. Sorbul, I. Bărsan, C. Răuleț și Al. Stamatiad.

Incurajeri de câte 100 lei s'au dat d-lor: N. Pora, I. U. Sorciu și Săulescu.

Membrii societății au expediat următoarea telegramă de mulțumire d. C. Arion, ministru de interne și ad interim la instrucție:

Domnului C. C. Arion București.

Societatea scriitorilor români mulțumind excelenței voastre pentru sprijinul moral și material ce i-ați dat, vă exprimă cele mai calde simțăminte de recunoștință.

— Societatea «Scriitorilor Români» va ține în ziua de 23 Aprilie v. o șezătoare literară la Ateneu.

Inaugurarea statuii lui Cuza Vodă.

Comitetul central al Ligei Culturale împreună cu secțiunea lași și primăria celui oraș au luat înțelegera comună, ca să dea un caracter cu totul național serbărilor, cari vor avea loc la lași din incidentul inaugurării statuii lui Cuza Vodă.

Liga a luat măsură ca la aceste serbări să participe delegați din fiecare comună din țară și de peste hotare. Vor mai participa toate societățile din țară cu drapelul lor, iar secțiunile «Ligei» vor fi reprezentate prin delegați speciali.

Ca serbările să fie cât mai atrăgătoare, se vor reprezenta cu concursul artiștilor Teatrului Național din București și lași piese originale, al căror subiect va fi din viața marelui Domnitor. Se vor declama poezii patriotice ocazionale, și se vor țipări în rezumat, momentele cele mai de seamă din viața lui Cuza. Dacă va fi posibil, se va organiza un fel de poveste a neamului, care să înfățișeze timpurile lui Cuza, și totdeodată vor defila care alegorice, cari să reprezinte toate breslele din acele timpuri. Ver avea loc concursuri de coruri românești și costume naționale, iar cunoscutul aviator Aurel Vlaicu, va face zălinc sboruri cu aeroplanul său.

Delegatul Ligei, d-l Gheorghiu — Putna, care se ocupă cu organizarea serbărilor, a obținut dela ministerul lucrărilor publice reducerea de 75% pe C. F. R.

De Joi după prânz, familia regală română petrece în castelul Peleş din Sinaia, unde va rămânea — probabil — până în 22 Mai, când se va întoarce la București și va întreprinde o călătorie de opt zile pe Dunăre.

Societatea studenților în litere din București, a ținut alaltaeri o ședință publică în memoria lui Petre Liciu. În mai multe conferințe s-au arătat meritele decedatului.

Duminecă 15 c. v., la oarele 11 și jumătate, se va deschide expozițiunea soc. «Tinerimea artistică» în localul fostei panorame Grivița, de lângă primăria capitalei. A. S. R. Principeasa Maria va onora cu prezenta Sa această festivitate.

ȘTIRI.

— 10 Aprilie 1912.

Congrua preoților gr. cat. din arhidieceză. Ministrul de culte și instrucție publică cu datul 2 Aprilie 1912 Nr. 8601 a asigurat congrua preoților arhidiecezane pe sem. I. 1912, în suma de 281,685 cor. 97 fl.

Papa greu bolnav. Din Vatican sosesse știri tot mai îngrijitoare despre sănătatea papei. Din zi în zi pontifi-cele slăbește și se simte tot mai rău. Se crede că nu va mai ajunge vara.

În jurul catastrofei Titanicului. Cercetările, cari decurg încă, pentru constatarea responsabilității catastrofei Titanicului, îi fac vinovați și pe telegrafistii vaporului scufundat. S-a constatat anume, că la întrebarea vaporului «Frankfurt», au răspuns că nu mai au lipsă de bărci salvatoare, deoarece «Carpathia» le-a sosit într'ajutor.

În Anglia s-a adunat până acum un capital de 100.000 fuști pentru ajutorarea celor rămași orfani din cauza catastrofei.

Senatul din Washington a adoptat o rezoluțiune în favoarea încheierii de tractate cu marile puteri maritime asupra fixării iușelei, mijloacelor de salvare și aparatelor de telegrafie fără fir ale vapoarelor oceanice, în scop de a se împiedeca catastrofe ca aceea a «Titanicului».

Victimele esndării râului Missisipi. Râul Missisipi din America crește încontinuu, rupând zăgazurile și împrăștiind tot mai multă mizerie printre locuitorii comunelor situate în apropiere. O telegramă din New-York vestește, că în urma rușii zăgazului de lângă Beulah, peste 200 de persoane și-au aflat moartea în valurile râului.

Sărăc uzurar. Poliția din Sătmăra a arestat pe văduva lui Lasztocki Endre, care beneficia de un ajutor lunar din fondul săracilor. S-a constatat anume, că respectiva femeie, deși era îndusă în lista săracilor, avea depusă la o bancă suma de 20.000 cor. și împrumuta celor strămtorați bani, pentru cari storcea camete ilegale. De când lipitoarea a fost arestată, s-au făcut contra ei o mulțime de arătări pentru uzură.

Aviatorii și întunecimea solară. Din Paris se anunță: Cu ocazia întunecimei de soare din zilele trecute, doi aviatori au făcut ascensiuni la Issy-les-Moulineaux, pentru observarea schimbării aerului atmosferic în urma acestui fenomen. Astronomii le-au atras deja de mai înainte atențiunea asupra faptului, că în acea zi se pot aștepta la neregularități atmosferice, — și cei doi piloți au și constatat în urmă, că presiunea aerului la înălțimea de 1000 metri, scăzuse repentin la 8 grade, afară de aceea au avut de luptat cu un vânt puternic. De sus din înălțime, pământul avea un aspect, ca și cum ar fi fost luminat de lună.

Mai mulți astronomi au observat fenomenul din baloane, putându-și astfel face cercetările astronomice necoturbăți de ceață și de norii, asupra cărora pluteau.

Ucis de curentul electric. În Eperjes un vânt puternic a răsturnat un copac, care căzând la pământ, a rupt și sârma dela conducta electrică. Un soldat, care tocmai trecea pe acolo, voin să ridice sârma, a luat-o în mână, dar la moment a căzut mort, ucis de curentul electric. Un alt trecător, voin să ridice cadavrul soldatului, care zăcea înășurată în sârma, a fost de asemenea trântit la pământ de puterea curentului electric.

Aviz d-lor învățător! Ministrul cultelor și al instrucției publice a aprobat în ultimele lor ediții manualele de Iuliu Vuia, sub N-rii următori: Abecedarul ilustrat sub Nr. 130246/1911. Abecedarul scrietelor vii sub Nr. 11585/1912. Limba română sub Nr. 42696/1912. Ce. firea română pentru cl. II sub Nr. 5996/1912. Cetirea română pentru cl. III și IV sub Nr. 16343/1912. Cetirea română pentru cl. V și VI, lucrată conform noului plan, e sub aprobare.

Maghiara partea I și II sub Nr. 144621/1911. Geografia și constituția sub Nr. 95581/1911. Aritmetica partea I sub Nr. 4119/1912. Aritmetica și geometria sub Nr. 13171/1911. Fizica sub Nr. 143279/1911. Economia sub Nr. 10498/1912.

În cancelaria mea află aplicare imediat un scriitor cu praxă în cele advocaționale. Dr. Nicolae Ionescu, avocat în Caransebeș.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Adunare în Cernatu.

Duminecă în 28 Aprilie st. n. la 3 oare d. a. se va ținea în școala gr. or. română din Cernatul Săcelor o consfătuire în chestia cooperativei, (vezi articol I) ce e pe cale de a se înființa.

La această consfătuire sunt invitați toți cei, cari se interesează de această cooperativă.

Sperăm, că va lua parte și d-nul protopop Dr. Vasile Saftu.

Un înfiorător omor a avut loc eri noapte în strada fabricii din Blumena. Țăetorul de lemne Máthe Antal a pătruns pe furig în grajdul unde durmea Sándor Iános cociful lui Ballo Iozsef din strada fabricii, și cu două lovituri de săcure i-a sfărâmat capul. Uelgașul s-a predat apoi de bună voe poliției.

O odissee.

— Vlaicu în Sibiu. —

Sibiu, în 21 Aprilie 1912.

Trebuie să vă mărturisesc cu «satisfacție deosebită, că boicotul inițiat de cei 24 la Brașov, și-a avut efectul dorit, mai ales la Sibiu.

Vlaicu a suferit în Sibiu cea mai rușinoasă înfrângere. O să vă povestesc cazul cu cea mai ree obiectivitate.

Din pricina, că n-a fost invitat la prânzul metropolitan, dar mai cu seamă din cauza că comisiunea candidatoare l-a șters din comisiunile sinodale, în care îl vârașeră «protectorii» lui — d-l Vlaicu a plecat Duminecă la oarele 4 1/2 p. m. în spre Budapesta, unde probabil îl va fi mângăiat cea mai proaspătă ilustritate, glorioasa odraslă a dascălului Șiegescu din Cărnecoa.

Deoi Duminecă seara, Luni și Marti d-l Arsenie a lipsit din Sibiu.

Miercuri însă reapeare, căci la ședința între oarele 10—11 a. m. l-am văzut într'un colț din fundul Casei naționale și de oarece prin față nu l-a văzut venind nimenea, deduc că s-a strecurat prin dos, fără a fi observat.

Miercuri la ora 1 p. m., ședința terminându-se, un grup de deputați sinodali i-a făcut spur la poarta Casei naționale și între fluerături, strigăte de «jos Mangristul!» alte insulte verbale mai groase, i s-a spus că nu mai are ce căuta în Casa națională.

Ce să vezi însă? Joi iară a voit să intre, însă la poartă l-a întâmpinat un deputat sinodal, lat în spete (d-l Dr. G.) întrebându-l: »Nu ți-am spus, că n-ai ce căuta în Casa națională? Dacă cutezi să intri, o să faci cunoștință cu estremitățile mele.

Văzând Vlaicu, că omul nu glumește, a plecat intrând în cafenea. Aici un domn mai bătrân, știndu-l deputat l-a întreat: »Cum de nu te duci la ședință?»

Vlaicu i-a răspuns: »Nu m-am dus, de oarece un prietin mi-a spus, că intrasigenții mi-au pregătit o demonstrație. Contra unui astfel de lucru m-aș putea apăra numai cu revolverul și de oarece vreau să ocolesc orice scandal, prefer să nu iau parte la ședință».

De Joi după prânz, eu unul nu l-am mai văzut.

Asta este adevărata Odissee a lui Vlaicu în Sibiu.

Dr. P.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Bramisco et Comp

Redactor responsabil: Ioan Erolea.

Heinric Lang

Atelier fotografic artistic

BRAȘOV, Strada Porții 52

Telefon 443.

Specialist în fotografii de copii la minut. Fotografii în grupe pentru societăți, școli și familii.

Tablouri și albume.

178, 9—40.

M. NEUMANN

Fondat la 1845.



TAILLEUR.

Furnisorul curții imp. regale și cameriale.

Vestimente pentru domni, băeți și fete, gata și la comandă

BRAȘOV.

Extraordinar de important!

Am onoarea a face cunoscut Onor public, că după ce am cumpărat o cantitate mare de mărfuri în **partie**, sunt în poziție, ca hainele mai jos notate, să le dau cu prețurile următoare:

- 1 Costum croială americană, lână curată 25 și 28 c.
- 1 Pardesiu croială americ. lână curată 20 și 30 c.
- 1 Pardesiu croială americană lână curată, pentru băeți 16 și 20 c.
- 1 Costum pentru copii dela 3 ani până la 10 ani dela 5-16 c.
- 1 Pardesiu pentru copii dela 3 ani până la 10 ani dela 12-15 c.
- 1 Pelerină pentru bărbați din păr de cămilă 12-15 c.

Colorarea hainelor este modernă, ieftinătatea și durabilitatea esclude oricare concurență.

Totodată cu onoare aduc la cunoștința On. dame, că mi-a sosit în cele mai moderne culori

Novități de primăvară și vară

și adecă: Raglane, Jachete, Costume, matineuri, jupoane și bluze, în mare și bogat asortiment.

Principiul meu în despărțământul acesta este serviciu solid și punctual.

Zace în interesul propriu al fiecăruia ca să-și acopere cele trebuincioase dela mine până durează provizia.

Rugându-mă de sprijinul prețios semnez

Cu toată stima

ASCHER I.

Brașov, Târgul inului Nr. 26.

Lăptăria centrală din Brașov

recomandă produsele ei, preparate după cele mai moderne principii igienice, Lapte de vacă și bivoltă pasteurizat, în sticle, Unt prima pentru oia, Calmac, Smântână, Cbeș și Iaurt. Produsele noastre se capătă în halele noastre proprii de vânzare și anume: Târgul boilor 2 (cu vânzare de lapte) și strada de mijloc 30 (Lăptăria). Mai departe la prăvăliile următoare: F. Adam Valea morii a/IL; E. R. Fernengel, Str. Hirscher 1; G. Flaischer Str. Caterinei 9; Karl Glas, Str. Neagră 55; A. Gal Str. Neagră 1; Lazar Josef cofetărie, Str. Porții 67; H. Lies, Str. Aței; W. Nagelschmidt, Str. Hirscher 19, Seewald suc. prăvălie cu delicatose, F. Petersberger Str. Orfanilor 6; A. Servatius, Târgul cailor 2; G. Vas, Str. Spitalului militar 38; Hala de vânzare Str. Mihail Veis 17; M. Bertesch Str. Prundului 5; Kővari Istvan Str. Neagră 5; Isak Jacob Str. Neagră 23; Deak Laslo Str. Neagră 6; M. Tontsch, Str. de mijloc; Todor Ianos Str. Fântâni 24; M. Zeimes Str. Egris; Fritz Wallitsch Str. Lungă; Ana Plejer Str. Castelului 14; Kovacs P. Str. spitalul militar. Thomandl A. Str. mori 20.

1. 25.

Birou de informații.

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărât să deschid în **Budapesta birou de informații** și

Agentură Românească

Orice informație relativ la petițiile înaintate la minister și la alte foruri, ori-ce informații comerciale și în general **în orice cauză** dau în răstimp de 2-3 zile ori și cui, rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referențul cauzei și rog rezolvire favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt. Informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. Olariu.

Budapest, Lajos-utca 141, III. 19.

172. 1-5.

Atențiune!!!...

„BRAȘOVIA“, vă apără vă cousevâ, ajută!

„BRAȘOVIA“,

e bun formator de sânge, întărește, și nutrește corpul omenesc slăbit neputincios, lipsit de putere la mic și mare.

„BRAȘOVIA“,

face corpul omenesc rezistător, îmbunătățește nervii atacați, încetează iritațiunile nervoase, simțirea rea în general, dă bucurie de trai.

„BRAȘOVIA“,

lungeste viața omenească, înaintează schimbarea stofelor în corp, face apetit.

„BRAȘOVIA“,

apără contra tuturor boalelor, e un eminent ajutor pentru Reconvalescenți.

„BRAȘOVIA“,

e neintrecut în buna sa folosință.

Se capătă în Brașov (Brassó) la: K. de BENKNER-Strada pe tocile 22.

în farmacii, droguerii etc.

Prețul unei sticle 3 coroane.

La comande externe pentru porto încă 40 fileri.

De vânzare în strada

Preis (Schein)

O casă nouă cu 10 000 coroane.

Datorie pe casă dela Alhina 5000 c.

Informații dela 1-3 ore.

FRIEDMANN.

Stofe pentru sezonul de primăvară și vară,

Produx propriu

pentru

Costume de bărbați

și

Costume de dame.

Executare de clasa primă și desen modern recomandat

Fabricile de postav, modă și împletituri

Wilhelm Scherg & Cie.

N. I. FOLYOVITS SUCC. Holtrich-Ujhelyi, BRAȘOV, Târgu grâului Nr. 4.

Mare asortiment în stofe moderne pentru dame și bărbați.
— Stofe de haine și Albituri. —

Trusouri complete.

Serviciu prompt! Prețuri ieftine!

La spălatul rufelor folosiți

SĂPUNUL

Sunlight

fără fier, frecat și opărit, curăță mai bine și mai iute ca ori care săpun simplu și crută mai mult decât costă, prin crutarea timpului, mucei și rufăriei.

LEVER & Co., Wien III.

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“,

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunar.

Administr. „Gazetei Transilvaniei“.

Novități de primăvară!

In atentiunea On. public cumpărător!

Mi-a sosit cele mai moderne

Pardesiuri de dame pentru primăvară,

Costume, Pardesiuri de fetițe,

rochii în asortiment bogat.

Rog on. cumpărători a se convinge despre capabilitatea mea de concurență, și dacă nu va cumpăra.

Cu toată stima:

Goldmann N. P.

Magazin modern de îmbrăcăminte de dame.

Brașov, Tîrgul inului Nr. 28.

Telefon 205.

Novități de primăvară!

Asortiment bogat de modele.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1911 26 Martie	Acti v:	1912 17 Martie	24 Martie
170.598,189	120990189 Reser. metal. aur 1567154411	218.769,906	218.673,441
1.261,759	49608000 „ Traie aur 61.958,000	779,793	818,977
105.253,344	Argint și diverse monede	187.628,101	186.035,115
23.987 078	Portofoliu Român și străin.	14.175,981	14 393,082
11.999,924	*Impr. pe efec. publice 6.786,800	11.999,791	11.999,791
17.956,807	„ „ „ în cont-corent 7,611,282	17 548,077	17.548,077
4.293,621	Efectele Capital. Social.	4.203,121	4.203,121
6.020,679	Efectele fondului de rezervă	6.093,823	6.093,823
728,609	Efect. fond. de amort. mob. și mater.	798,355	800,564
576,139	Imobile	605,632	623,618
111.012,430	Mobilier și Mașini de Imprimerie	102.737,575	102.571,175
15.948,735	Cheltueli de Administrațiune	23.161,200	24.755,147
54 594,115	Depozite libere	65.828,979	62.767,575
524,231.486	Conturi de valori	654 331,334	651.288.506
	Conturi curente		
	P a s i v:		
12.000,000	Capital	12.000,000	12 000,000
30.135 439	Fond de rezervă	32.161,090	32.161,090
4.432,204	Fondul amortis. imob. și material	4.737,602	4.742,402
339.464,550	Bilete de Bancă în circulațiune	468 373,390	464.322,920
1.147,376	Dobânzi și beneficii diverse	1 331,339	1 450,900
111.012,430	Depozite de retras	102 737,575	102.571,1
26.039,487	Conturi diverse, sold	32.990.238	34.039,92
524,231 486	Scomptul 5% * Dobânda 5%	654 331,334	651.288.506